

РЕЗОЛЮЦІЯ
за результатами Круглого столу
«Проблеми збереження пам'яток в урбанізованому середовищі»
(стіл №2 «Буферні зони. Софійська площа»)

м. Київ

29.03.2018

Учасники круглого столу – представники Заповідників, проектних, науково-дослідних, громадських організації, виконавчих органів та органів місцевого самоврядування – за результатами обговорення **«Проблеми збереження пам'яток в урбанізованому середовищі»** відзначили:

1. Пам'ятки архітектури правобережжя, Києва у т.ч. Національного заповідника «Софія Київська» та Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника розташовані в середмісті Києва, в урбанізованому середовищі, що постійно знаходиться під впливом антропогенних та техногенних чинників. Їх експлуатація здійснюється у складних інженерно-геологічних і екологічних умовах, в умовах вібраційно-шумового навантаження, неконтрольованої сучасної забудови, впливу техногенного навантаження від масових заходів і несанкціонованого паркування на Софійській площі та небезпечної експлуатації сильно зношених інженерних мереж в місті-мегаполісі.

2. Збереження пам'яток вимагає проведення масштабних, трудомістких та складних інженерно-технічних та містобудівних робіт, зосереджених на:

— вивченні стану і прогнозуванні довговічності конструкцій пам'яток у т. ч. тиньку та мозаїки в Софійському соборі під впливом вібро-акустичних навантажень за допомогою неруйнівних методів;

— створенні динамічних паспортів на пам'ятки;

— регулюванні (зменшенні) техногенного навантаження на пам'ятки;

— дотриманні оптимальних умов експлуатації пам'яток (моніторинг, в тому числі в межах буферної зони, та своєчасні заходи по укріпленню та консервації);

— контролю за дотриманням режимів (в тому числі віброакустичного) використання охоронних (буферних) зон з метою збереження традиційного характеру історичного середовища та візуальної цінності пам'ятки.

3. За останні роки охорона історико-культурної спадщини значно ускладнилась через недостатнє фінансування, погіршення матеріально-технічної, наукової та професійної бази організацій та установ, що відповідають за збереження пам'яток, проведення моніторингу, вивчення та аналіз як геотехнічного стану, так і збереження історичного середовища м. Києва в цілому, що загрожує можливою втратою автентичності середмістя Києва.

4. Моніторинг стану охоронної (буферної) зони, що проводиться Національним заповідником «Софія Київська» за його ініціативою і в межах своєї компетенції, свідчить про наявність у безпосередній близькості до об'єкта:

— дисгармонійних висотних будівель, які порушують традиційний історичний характер забудови та негативно впливають на візуальну цілісність об'єкта;

— потенційних ділянок під будівництво та великої кількості пам'яток з незадовільним технічним станом, які потребують термінової реставрації;

— житлових та спортивно-розважальних комплексів з підземними паркінгами та водомісткими спорудами, що порушують та погіршують режим ґрунтових вод території Заповідника.

5. Правове забезпечення сфери управління об'єктами Всесвітньої спадщини та їх охоронними (буферними) зонами на національному і місцевому рівнях залишається

недостатньо забезпеченим, включаючи законодавче закріплення статусу буферної зони, плану управління.

Серед заходів із збереження історико-культурної спадщини: учасники круглого столу визначили:

Інженерно-технічні:

1. Проведення постійного комплексного моніторингу технічного стану пам'яток.
  - a. Дослідження існуючих автентичних матеріалів на пам'ятках на міцність, динамічні характеристики та розміри відшаровування тиньку за допомогою сучасних неруйнівних методів. Створення динамічних паспортів на пам'ятки.
  - b. Удосконалення моніторингу шумового і вібраційного навантажень на пам'ятки із застосуванням сучасного обладнання.
2. Відновлення гідрогеологічної мережі свердловин (особливо в гідрогеологічній охоронній зоні Заповідника) для моніторингу гідрогеологічної ситуації.
3. Створення єдиного координаційного центру по геотехнічних проблемах в місті, який міг би здійснювати у тому числі гідрогеологічний моніторинг по мережі свердловин на території буферної зони з метою попередження негативного техногенного впливу на пам'ятки.
4. Необхідність здійснення реконструкції Софійській площі з урахуванням наукових досліджень ДУ «Науковий Центр аерокосмічних досліджень землі інституту геологічних наук НАН України» щодо техногенного впливу на пам'ятку великої площі існуючого мощення (утворення «острова тепла»).

Містобудівні:

1. Затвердження у відповідності до чинного законодавства Генерального плану міста Києва, та його складової - історико-архітектурного опорного плану.
2. Проведення комплексної оцінки впливу на архітектурну спадщину, включаючи розроблення візуальних 3D моделей, усіх потенційних проектів, з метою забезпечення аналізу й уникнення їх впливу на об'єкт і його візуальну цілісність. (Рекомендації ЮНЕСКО, Звіт моніторингової місії, 2017)
3. Накладення офіційної заборони на усі раніше видані й заплановані нові дозволи на будівництво в охоронній зоні об'єкту та в межах прилеглої до нього території, до того як Центр всесвітньої спадщини та дорадчі органи ознайомляться з оцінкою їх впливу на об'єкт (Рекомендації ЮНЕСКО, Звіт моніторингової місії, 2017)
4. Розроблення та затвердження на загальнодержавному та муніципальному рівні відповідних нормативно-правових актів з метою попередження неприйнятних містобудівних перетворень та будь-яких потенційних загроз визначній універсальній цінності об'єкту.
5. Розроблення проекту регенерації забудови охоронних зон з урахуванням пам'яткоохоронних обмежень та забезпеченням збереження традиційного характеру середовища.
6. Здійснення контролю за містобудівної діяльністю з метою попередження порушень пам'яткоохоронних вимог в охоронних (буферних) зонах.
7. Залучення потенціалу міської громади щодо контролю порушень у сфері містобудування шляхом надання інформації за допомогою сучасних технологій (мобільні додатки, електронний портал тощо).
8. Посилення відповідальності забудовників за порушення пам'яткоохоронних вимог в охоронних зонах пам'яток.

Для здійснення вищезазначених заходів учасники круглого столу вважають необхідним:

1. Міністерству культури України:

— визначити правовий статус Плану управління об'єктами Всесвітньої спадщини, включаючи забезпечення його обов'язкової реалізації відповідальними особами на всіх рівнях.

2. Міністерству регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України:

— запровадити жорсткі регулятивні норм з метою недопущення зведення висотних будівель в межах охоронних зон пам'яток а також дотримання параметрів висотності будівель, що підлягають реконструкції.

3. Міністерству економічного розвитку і торгівлі («Український науково-дослідний і учбовий центр проблем стандартизації, сертифікації і якості» (УКРНІУЦ):

— удосконалити нормативну базу щодо допустимого шумового і вібраційного навантаження на пам'ятки).

4. Київській міській державній адміністрації:

— накласти офіційну заборону на усі раніше видані й заплановані нові дозволи на будівництво в охоронній зоні об'єкту та в межах прилеглої до нього території, до того як Центр всесвітньої спадщини та дорадчі органи ознайомляться з оцінкою їх впливу на об'єкт (Рекомендації ЮНЕСКО, Звіт моніторингової місії, 2017);

— обмежити проведення масових заходів на Софійській площі. Відповідно з рішенням Київської міської ради від 24.06.1999 р. № 317/418 дозволяти лише загальнодержавного та загальноміського характеру в супроводі класичної або духовної музики. Всі музичні заходи з використанням звукопідсилювальної апаратури заборонити та перенести в інші місця дислокації;

— відновити гідрогеологічну мережу свердловин центральної частини міста;

— створити координаційний центр при КМДА по геотехнічних проблемах в місті, на прикладі КП «СУППР».

— затвердити Генеральний план та історико-архітектурний опорний план міста у найближчі терміни;

— посилити контроль з боку відповідальних органів по забудові і реконструкції будівель та споруд в охоронних зонах.

— провести міжнародний конкурс на розроблення проекту реконструкції Софійської площі.

5. Патрульній поліції у м. Києві. Департаменту патрульної поліції:

— посилити контроль за виконанням нормативних актів, що регулюють рух дорожнього транспорту в історичному центрі м. Києва (зокрема, щодо несанкціонованого паркування на Софійській площі, нехтування обмежувальними дорожніми знаками тощо)

6. Національному заповіднику «Софія Київська:

Звернутись до Міністерства культури України щодо:

— передбачення у державному бюджеті 2018- 2019 років видатків для проведення досліджень та створення системи комплексного моніторингу (у т.ч. контролю шумо - вібро- та теплонавантаження) будівель і території Заповідника та його охоронної (буферної) зони з впровадженням супутникових технологій;

— необхідності поставити в пріоритети міністерства на найближчі роки питання фінансування дослідних та технічних заходів для забезпечення належного мікробіологічного стану у Софійському соборі.

Крім цього учасники круглого столу домовились продовжити співпрацю з вищезазначених питань. З метою доведення результатів проведення круглого столу до широкого загалу, його учасникам пропонується оприлюднити інформацію про хід проведення заходу та текст резолюції на своїх офіційних веб-сайтах та сторінках у соцмережах.